

Maria, Matka milosrdenství

Maria opěvuje v chvalozpěvu Magnificat milosrdenství a radostnou lásku Boha, který přichází vrátit štěstí zarmoucenému světu. Ona je první Dcerou a zároveň Matkou Božího milosrdenství, a proto ji nazýváme Mater misericordiae.

23.07.2019

Když Gabriel přináší do skromného městečka Nazareta radostnou novinu – *evangelion* –, která má navždy změnit život všech lidí,¹ „Paní,

nesoucí sladké jméno Maria, je ponořena do modlitby“.² Pán vyslyšel také Alžbětu, říká anděl Marii před tím, než od ní odejde. Maria o Gabrielových slovech přemýšlí a nitro jí zaplavuje radost. Klaní se skrytému Bohu, *latens Deitas*,³ kterého nyní chová ve svém lůně. Brzy nato se vydá na cestu do hor. Její sestřenice možná potřebuje její pomoc a ona sama potřebuje Alžbětu vidět, protože je bez sebe radostí a neví, s kým by se mohla kromě Josefa o své blažené tajemství podělit. Maria se stává „obrazem budoucí církve, která přes hory dějin přenáší ve svém lůně naději světa“.⁴

Nikdo nemůže mít ze života pulzujícího v nově narozeném dítěti větší radost než matka, ale Mariina a Alžbětina radost, jejímiž svědky se staly i ženy z Ain Karim, byla ještě větší. Bůh se chopil iniciativy, vybral si úrodnou zem jejich velkorysosti a odevzdanosti a započal v nich právě

jaro dějin. Zatímco se svět snaží žít ze svých nejistých radostí, v tomto koutku Judey se tiše zrodila Boží radost. Sv. Lukáš nám vypráví, že když Maria pozdravila Alžbětu, sv. Jan Křtitel se v lůně své matky pohnul radostí. Jako prorok David tančil a poskakoval kolem Archy smlouvy, tak se nyní ten největší z těch, kdo se narodili z ženy, ten, který je víc než prorok (Mt 11, 9.11), pohnul radostí z příchodu Marie, nové archy smlouvy. I v tom je Jan Křtitel předchůdcem Davidova syna. Jak o sobě po letech sám řekne, je „ženichův přítel, který (...) se srdečně raduje z ženichova hlasu“(Jan 3,29). Nyní, když slyší ženichovu matku, stává se pod vedením Ducha svatého němým prorokem radosti evangelia.

Můj duch jása v Bohu

„Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed tebe, bohatýr, který zachraňuje, raduje se z toho a veselí, láskou

umlká a opět nad tebou jásá a plesá (Sof 3,17). Sv. Lukáš si velmi dobře vzpomínal na proroka Sofoniáše, když vyprávěl o těchto okamžicích Mariina života. Niterná, navenek překypující radost, kterou v sobě Maria v těch dnech na cestě z Nazareta tajila a která se přenesla i na sv. Alžbětu a sv. Jana, si nyní našla cestu ven v Magnificat, chvalozpěvu na lásku a milosrdenství.⁵ „Naše Matka Maria dlouho uvažovala o slovech svatých starozákonních žen a mužů očekávajících Vykupitele a o událostech z jejich života. Obdivovala (...) nesmírné Boží milosrdenství vůči jeho tak často nevděčnému lidu. Když si uvědomí tu nikdy nekončící péči nebes, vytryskne z jejího neposkvrněného srdce příval citu: Velebí má duše Hospodina.“⁶

„Můj duch jásá v Bohu, mém spasiteli.“ Maria je dcerou středomořského národa, země, kde

se zpívá a tančí, kde se emoce prožívané v hloubi duše projevují v gestech a jásotu. „Občas se vám stane, že vám slova nebudou stačit a budete muset svou lásku vyzpívat (...) Budete kráčet světem a vyzařovat světlo jako plápolající pochodně.“⁷ Mariina radost nemá svůj původ pouze v tom, že Bůh vstoupil do jejího života, ale i v tom, že se skrze ni Boží Syn stal jedním z nás a „pamatoval na své milosrdenství (...) navěky“.

Církev vidí v Magnificat „chvalozpěv Božího lidu putujícího dějinami“⁸, a denně si ho připomíná ve večerních chválách. Jako Maria, církev nezpívá o nějaké malé a osobní radosti, ale o radosti celého lidstva, o radosti vycházející z naděje vkládané do „Boha, mého spasitele“. Církev ví, že Bůh je silnější než zlo. „Slabá Boží věc je silnější než lidé“ (1 Kor 1,25). Síla „mocných“ a „těch, co v srdci smýšlejí pyšně“ a vedou válku proti

těm, kdo „zachovávají Boží přikázání a hlásí se k Ježíšovu svědectví“ (Zj 12,17) a vyhrožují, že zničí Boží Lásku, je jen vnější silou, povykem a marností, je „jako pleva rozvátá větrem“ (Ž 1,4).

„Náš nekonečný smutek vyléčí pouze nekonečná láska.“⁹ Milosrdenství je radostná Boží láska, která vychází vstříc zarmoucenému světu, který je jako „slzavé údolí“. ¹⁰ Bůh „vychází jako ženich ze své svatební komnaty, jásá jako rek, když se do běhu dává“ (Ž 19,6). Přichází se svou láskou, se svým odpuštěním, se svým pochopením a především s radostí Ducha svatého, nestvořenou láskou, která je nevysychajícím pramenem jeho milosrdenství. Jedině v síle radosti je možné bezvýhradně a bezmezně odpustit. Boží radost je těsně spjata s jeho milosrdenstvím. Stvořil nás pro sebe a chce nás vysvobodit ze smutku hříchu a dát

nám štěstí, které nám nikdo nemůže
vzít. ¹¹ —

Bůh svěřil svou radost církvi, kterou
jí „přesto všechno“ nikdo nemůže
vzít. ¹² — Proto Maria zpívá: „Budou mě
blahoslavít všechna pokolení.“

V všechna lidská pokolení nakonec
najdou v církvi Matku, která přes
všechny krize a tragédie v dějinách a
přes utrpení, které jí svým špatným
zacházením a pohrdáním způsobují
její děti i ti, kteří do její rodiny
nepatří, překypuje radostí z Boží
spásy a všem neúnavně nabízí jeho
milosrdenství. Církev jako Maria v
Magnificat prochází celými dějinami.

¹³ — Opatruje radost ze vzkříšení a
uprostřed vší té bolesti a bídy vidí
mnoho skryté a plodné svatosti, vidí
Boží milosrdenství, které „trvá od
pokolení do pokolení k těm, kdo se
ho bojí“.

Boží chudí

Magnificat je prodchnut spiritualitou „biblických *anawim*, věřících, kteří se považovali za „chudé“ nejen v tom, že odmítali jakékoliv uctívání bohatství a moci, nýbrž také v hluboké pokoře srdce, (...) otevřeného pro vpád spásonosné Boží milosti“. ¹⁴ — Maria (a my s ní) neopěvuje svou velikost, ale malost – malost „nepatrné služebnice“ – a „veliké věci“, které v ní učinil Bůh. *Magnificat anima mea Dominum* : všechna pokolení a kultury tato slova, jež lze přeložit jako „Jak veliký je Bůh, všechno dělá dobře“, vyjadřovala a bude vyjadřovat hudbou. Mariino nadšení v Ain Karim zazní o třicet let později z úst jejího Syna Ježíše, a to ve chvíli, kdy je jeho radost v evangeliu asi nejvýraznější. Je nádherné, že jeho radost zní stejně jako Magnificat jeho Matky. „V té chvíli zajásal v Duchu svatém a řekl: »Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, že když jsi tyto věci ukryl před moudrými a

chytrými, odhalil jsi je maličkým“ (Lk 10,21). ¹⁵ Zalíbení Boha v maličkých v sobě skrývá hluboké tajemství. Bůh je maličkými doslova „odzbrojen“. Jejich bezelstnost a nevinnost „sesazuje mocné z trůnu“. Milosrdenství nám odhaluje pravou Boží tvář, odhaluje nám „jeho mocné rameno“, které nakonec vždy zvítězí. „Z úst dětí a nemluvňat sis připravil slávu navzdory svým odpůrcům, abys umlčel pomstychtivého nepřítele“ (Ž 8,3).

Když Jan posílá své učedníky, aby se Ježíše zeptali, zdali je „ten, který má přijít“ (Mt 11,3), Ježíš vysvětlí pomocí Izaiášových slov ¹⁶ znaky Boží přítomnosti uprostřed svého lidu, mezi nimiž vyniká zvláště jeden: „Chudým se hlásá radostná zvěst“ (Lk 7,22). Chudí v Bibli jsou ti, kdo očekávají Boží příchod. Zachariáš byl chudý, a proto věděl, že „z milosrdné lásky našeho Boha,“ nás navštíví ten, „který vychází z výsosti“ (Lk 1,78).

Simeon byl chudý, a proto jeho oči uviděly spásu. ¹⁷ —

Tato chudoba není omezenost duše a rozhledu ani nedostatek vzdělání. Mudrci, kteří přišli do Betléma, jistě patřili ke kulturní elitě své země, a přesto byli „chudí v duchu“ (Mt 5,3). Jejich chování je v ostrém kontrastu s domýšlivostí učitelů Zákona, s Herodovou úzkostí a prchavou zvědavostí obyvatel Jeruzaléma, kteří se poté co opadlo vzrušení z příchodu mudrců a jejich vyptávání na Krále, který měl brzy přijít na svět, přestali o celou záležitost zajímat. Mudrci však v sobě měli prostotu betlémských pastýřů, měli srdce, které chápalo, oči, které viděly a uši, které slyšely. ¹⁸ — Proto mohli být mezi prvními, kteří se mu přišli poklonit.

„Shlédl na svou nepatrnou služebnici (...). Jeho milosrdenství trvá od pokolení do pokolení k těm, kdo se

ho bojí.“ Milosrdný pohled Boha spočívá na těch, kdo ho dokážou přijmout, protože spolu se žalmistou doznávají: „Jsem jen chudák a ubožák, ale Pán se o mě stará“ (Ž 40,18). Bůh „potřebuje“ naši chudobu, aby mohl vstoupit do naší duše. Ježíš „nechce mít nic společného s vypočítavou prohnáním, s bezcitností chladných srdcí, s okázalou, ale prázdnou krásou. Náš Pán si váží radosti mladého srdce, prostého kroku, upřímného hlasu, čistých očí, sluchu pozorného k jeho slovům lásky. Tak kraluje v duši“. ¹⁹ —

Dcera a Matka milosrdenství

Maria je Boží Dcera a Boží Matka: *genuisti qui te fecit*. ²⁰ — Zrodila toho, který ji učinil a který ji vykoupil způsobem, který ji odlišuje od zbytku lidstva. „Při početí Maria přijala požehnání od Pána a milosrdenství od Boha Zachránce.“ ²¹ — Je proto první

Dcerou Božího milosrdenství a přitom také Matkou milosrdného Boha. „Obraťme se k ní starobylou a stále novou modlitbou *Salve Regina* (Zdrávas Královno), aby k nám nikdy nepřestávala obracet své milosrdné oči a učinila nás hodnými kontemplovat tvář milosrdenství, svého Syna Ježíše.“ ²² Sv. Josemaría nás učil, že „k Ježíši se vždy jde a k němu se „vrací“ skrze Marii“. ²³ Naše Matka vyhání pýchu z našich srdcí a pomáhá nám stát se maličkými, aby Bůh mohl shlédnout na naši pokoru a narodil se v nás Ježíš. S dětskou důvěrou jí projevujeme lásku v mnoha drobných detailech. Jedním takovým detailem může být např. políbení růžence před úterní modlitbou 2. žalmu, jak nám radil sv. Josemaría.

Všechna pokolení ji blahoslavila a „budou blahoslavít“, protože „láska s sebou přináší radost, ale je to radost, která má kořeny v kříži“. ²⁴ Maria se

svým Synem prožila na Kalvárii „dramatický střet mezi hříchem světa a Božím milosrdenstvím“. ²⁵ Tuto niternou účast naší Matky na milosrdenství Boha vyjadřuje jímavým způsobem *pieta*, jak je nazývána scéna, na níž Maria drží v náručí svého mrtvého Syna. Pieta je přesným překladem hebrejského *hesed*, jednoho z pojmů, kterým Bible vyjadřuje Boží milosrdenství. Bůh, pohrdán na kříži lidmi, se ujímá více než jindy „svého služebníka Izraele, pamatuje na své milosrdenství“. Když lidé na Pánovo milosrdenství zapomínají, Bůh jde až do extrému: „Ženo, hle, tvůj syn! (...). Hle, tvá matka!“ (Jan 19,26–27). Tato slova, pronesená Ježíšem na kříži k jeho Matce a ke každému z nás, ²⁶ zjevují „tajemství zvláštního spasitelského poslání. Ježíš nám zanechal svoji matku jako naši matku. Teprve potom Ježíš mohl pocítit, že „je dokonáno“ (srov. Jan 19,28)“. ²⁷ Utíkejme se pod její ochranu, aby nás

učinila milosrdnými jako její Otec.
„Ona nám rozšíří srdce a učiní nás
milosrdnými.“ ²⁸ —

1 Srov. Lk 1,26–38.

2 Sv. Josemaría, *Svatý růženec*, 1.
radostné tajemství.

3 Srov. hymnus *Adoro te devote*.

4 Benedikt XVI., enc. *Spe salvi* (30.
listopadu 2007), 50.

5 Srov. Lk 1,46–55.

6 Sv. Josemaría, *Boží přátelé*, 241.

7 Sv. Josemaría, dopis z 11. března
1940, 30.

8 František, homilie z 15. srpna 2013.

9 František, ap. ex. *Evangelii gaudium*
(24. listopadu 2013), 265.

10 Salve Regina.

11 Srov. Jan 16,22.

12 Sv. Josemaría, *Jít s Kristem*, 131.

13 V řeckém originále má Magnificat „sedm sloves v aoristu označujících stejný počet činů, jež Pán stále koná v dějinách: Mocně zasáhl... rozptýlil pyšné... mocné sesadil z trůnu... ponížené povýšil... hladové nasýtil dobrými věcmi... bohaté propustil s prázdnou... ujal se Izraele“ (Benedikt XVI., audience, 15. února 2006).

14 Benedikt XVI., audience, 15. února 2006.

15 Srov. Mt 11,25–27.

16 Srov. Iz 42,7.18; 61,1; Lk 7,19–20; Mt 11,2–3.

17 Srov. Lk 2,30.

18 Srov. Dt 29,3.

19 *Jít s Kristem*, 181.

20 Římský misál, votivní mše o Panně Marii, vstupní antifona.

21 1. týden žaltáře, 8. prosince,
modlitba se čtením, antifona.

22 František, bula *Misericordiae
Vultus* (11. dubna 2015), 24.

23 Sv. Josemaría, *Cesta*, 495.

24 *Jít s Kristem*, 43.

25 František, *Evangelii gaudium*, 285.

26 Srov. sv. Jan Pavel II., enc. *Ecclesia
de Eucharistia* (17. dubna 2003), 57.

27 František, *Evangelii gaudium*, 285.

28 Sv. Josemaría, El compromiso de
la verdad (9. května 1974). In:
Josemaría Escrivá y la Universidad,
Pamplona: Eunsa, 1993, 109.

Carlos Ayxelá

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
maria-matka-milosrdenstvi/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/maria-matka-milosrdenstvi/)
(07.08.2025)